

Pikre järve hoiuala kaitsekorralduskava 2016-2025

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
1.1. Ala iseloomustus	4
1.2. Maakasutus	5
1.3. Huvigrupid	5
1.4. Kaitsekord	7
1.5. Uuritus.....	8
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	8
1.5.2. Riiklik seire	9
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus.....	9
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	10
2.1. Kooslused – elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	10
3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS	13
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	14
4.1. Tegevuste kirjeldus	14
4.1.1. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire.....	14
4.1.2. Pikre järve hoiuala järve-elupaigatüübi inventuur	14
4.1.3. Lõunakaldal paikneva tähise hooldamine	14
4.1.4. Idakaldal paiknevate tähiste likvideerimine.....	14
4.1.5. Kaitsekorralduskava uuendamine	15
4.1.6. Natura 2000 standardandmebaasi andmete muutmine	15
4.2. Eelarve	15
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	17
KASUTATUD ALLIKAD	18
LISAD.....	20
LISA 1. Väljavõte looduskaitseseedusest	20
LISA 2. Väärtuste koondtabel.....	22
LISA 3. Ettepanek Natura 2000 standardandmebaasis elupaigaandmestiku muutmiseks	23
LISA 4. Väljavõte kaitsekorralduskava koostamise eeltööst (Ott, 2013)	24
LISA 5. Fotod	30
LISA 6. Avalikustamise materjalid.....	32

Vastavalt looduskaitseseaduse § 25-le on kaitsekorralduskava kaitstavate loodusobjektide alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Pikre järve hoiuala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast, selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument hoiuala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek, millele eelnes kava eelnõu avaldamine Keskkonnaameti veebilehel (lisa 6).

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Tiina Troškin. Kava koostas OÜ Looduslik valik ekspert Margo Hurt (tel: 53736731, e-post: hurdamargo@gmail.com). Lepingujärgne teenuse osutamise eest vastutav isik oli Mati Kose (tel: 5236926, e-post: mati.kose@gmail.com).

KAITSEKORRALDUSKAVA ON VALMINUD „RIIKLIKU STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMISE STRATEEGIA 2007-2013“ JA SELLEST TULENEVA „ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA“ PRIORITEETSE SUUNA „SÄÄSTVA KESKKONNAKASUTUSE INFRASTRUKTUURIDE JA TUGISÜSTEEMIDE ARENDAMINE“ MEETME „KAITSEKORRALDUSKAVADE JA LIIKIDE TEGEVUSKAVADE KOOSTAMINE LOODUSE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEKS“ PROGRAMMI ALUSEL EUROOPA REGIONAALARENGU FONDI VAHENDITEST.

1. SISSEJUHATUS

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Euroopa haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitseks on loodud üle-euroopaline kaitstavate alade võrgustik – Natura 2000. Väljaspool kaitsealasid (rahvuspark, looduskaitseala, maastikukaitseala) paiknevate Natura 2000 võrgustiku alade kaitseks on moodustatud hoiualad ja püsielupaigad.

Euroopa komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku nimekirja kuuluva Pikre järve loodusala (keskkonnaregistri kood RAH0000256) kaitseks on looduskaitseeaduse alusel moodustatud Pikre järve hoiuala (keskkonnaregistri kood KLO2000107). Pikre järve hoiuala kaitseesmärgiks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (loodusdirektiivi) I lisas nimetatud elupaigatüübi – looduslikult rohkeoiteliste järvede (3150) kaitse.

Pikre järve hoiuala paikneb Valgamaal Hummuli vallas Aitsra ja Jeti külas (joonis 1). Hoiuala piir kulgeb mööda Pikre järve (keskkonnaregistri kood VEE2117100) veepiiri ehk hoiualaks on järv, mitte selle kaldad. Pikre järve ja ühtlasi Pikre järve hoiuala pindala on 12,4 ha.

Joonis 1. Pikre järve hoiuala paiknemine, ala märgitud punasega (aluskaart: Eesti Baaskaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013).

Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS, 2013) andmetel on Pikre järve keskmine sügavus 5,6 m ja suurim sügavus 12,3 m. Järve pikkus on 890 m, laius 190 m ja kaldajoone pikkus 2061 m. Valgala pindala on 0,6 km². Pikre järve veevahetus on väga nõrk.

Koorküla järvestikku kuuluva pikliku kujuga Pikre järve mõlemas otsas on kallas soine, muidu on kaldad peamiselt kõvad. Sügavamal on põhi mudane. Suuremas osas on järv ääristatud puisturibaga.

Valgalapõhiselt asub Pikre järv Ida-Eesti vesikonnas ja Võrtsjärve alamvesikonnas. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (2010) käsitluses on alla 50 ha suurused järved (sh Pikre järv) väikesed veekogud, mis üldjuhul ei ole määratud pinnaveekogumiks. Väikesed veekogud on hõlmatud veemajanduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks valgalapõhiselt.

Veepoliitika raamdirektiivi järgi kuulub Pikre järv keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka. Limnoloogiliseks tüübiks on määratletud kalgiveeline eutroofne ehk kalgiveeline rohketoiteline.

Kaitsealustest taimeliikidest esineb Pikre järves valge vesiroos. Eesti järvedes on tavapärase (tõenäoliselt ka Pikres) kahepaiksete esinemine, kes on kõik Eestis kaitse all. Järv on elupaigaks jõevähile ja tõenäoliselt ka koprale, kes kuuluvad loodusdirektiivi V lisas loetletud liikide hulka.

Pikre järve külastatavus ja puhke-eesmärgil kasutamine on vähene, kuna seda soodustavad rajatised puuduvad. Järvel on mõningane harrastuskalanduslik tähtsus.

1.2. MAAKASUTUS

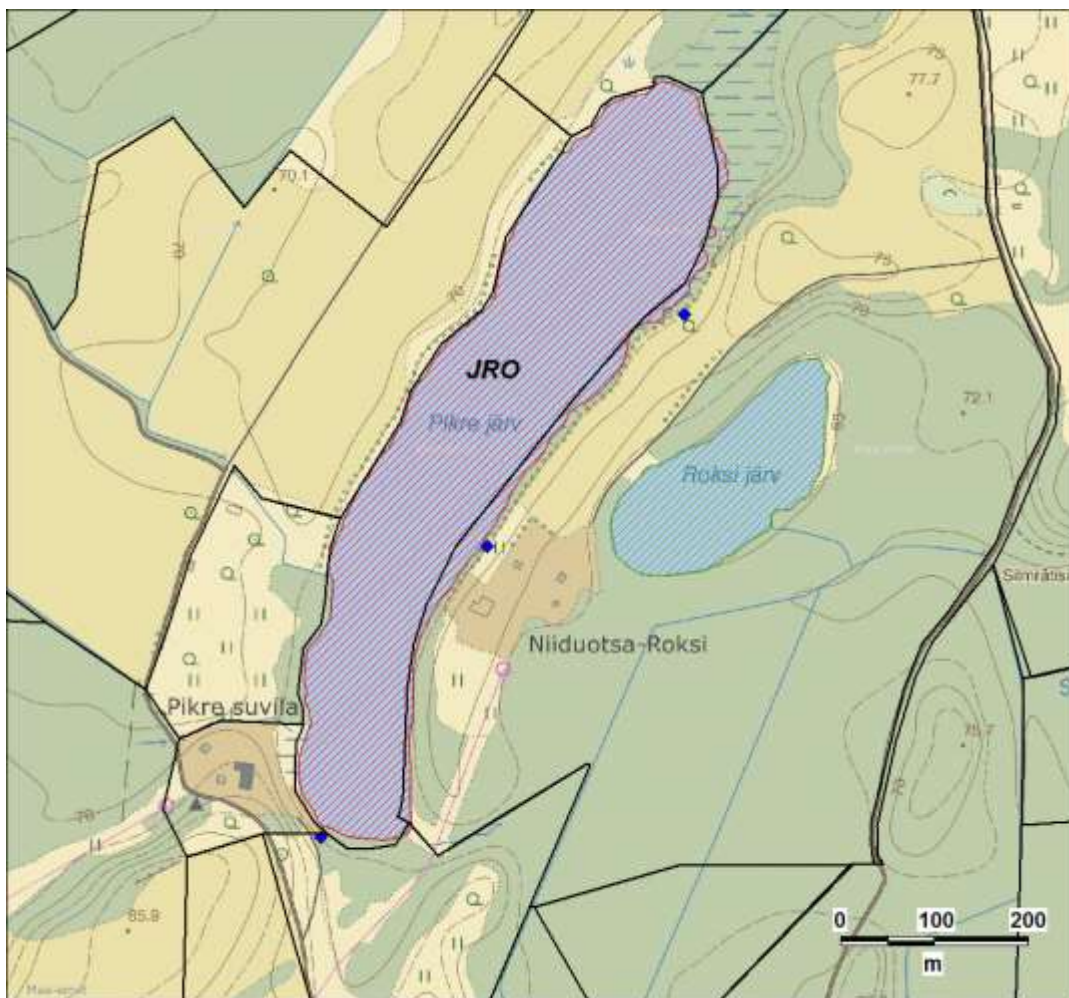
EELIS-e (2013) andmetel on Pikre järve hoiualast eraomandis 0,83 ha (7%) ja jätkuvalt riigi omandis ehk reformimata maal 11,6 ha (93%) (joonis 2). Hoiuala ümbritsevad eramaad, millest osa (järve läänekaldal) on põllumajanduslikus kasutuses. See, et osa hoiualast (järvest) on eramaal ja osa järveäärset maad jätkuvalt riigi omandis, on tõenäoliselt tingitud erinevate aluskaartide kasutamisel tekkinud ebatäpsustest.

Järve kallastel paikneb kaks hoonestusala. Kaitsekorralduskava koostamise ajal olid järve kagukaldal (Pikre suvila kinnistul) paiknevad hooned rekonstrueerimisjärgus ning idakaldal lagunenud hooned taastamismärkideta.

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** – hoiuala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.

- **RMK** – praktiliste looduskaitsetööde teostamine riigimaadel.
- **Keskkonnainspeksioon** – keskkonnajärelevalve planeerija ja teostaja.
- **Hummuli Vallavalitsus** – huvitatud järve ja loodusväärtuste heast seisundist, et säiliks väärtuslik elukeskkond.
- **Kalastajad** – huvitatud järvele ligipääsemise võimalustest ning heast kalavaru seisundist.
- **Loodushuvilised, puhkajad** – huvitatud järvele ligipääsemisest, puhkekohtade olemasolust.
- **Hoiualaga piirnevate maade omanikud** – huvitatud järve heast seisundist.

Joonis 2. Pikre järve hoiuala (punane viirutus) ja seda ümbritsevad maaüksused (piirid mustaga). Valdav osa hoiualast on jätkuvalt riigi omandis (JRO), kitsa ribana veela piki idakallast on eraomandis. Siniste ruutudega on märgitud hoiuala tähiste asukohad (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013*).

1.4. KAITSEKORD

Hoiuala kaitsekord tuleneb Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest, eeskätt looduskaitseseadusest. Erinevalt kaitsealadest ei ole hoiuala kaitsekord täpsustatud kaitseeeskirjaga. Pikre järve hoiuala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 15.12.2005 määrusega nr 311 „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas”. Looduskaitseseaduse § 4 lg 3 järgi on hoiuala elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Looduskaitseseaduse § 14 lg 1 näeb ette kaitstavate loodusobjektide (sh hoiualade) kohta kehtivad üldised arendustegevuse kitsendused (lisa 1). Konkreetselt hoiualal kehtivad piirangud toob välja sama seaduse 5. peatükk „Hoiualad“ (§ 32 ja 33). Ka siin on sätete eesmärgiks peamiselt arendustegevuse võimaliku negatiivse mõju ärahoidmine. Peamised piirangud on seotud maakorraldustoimingute, planeeringute, ehitustegevuse, metsamajanduse jm majandustegevusega. Looduses liikujale hoiuala staatus täiendavaid piiranguid ei sea.

Pikre järve hoiuala territooriumiks on järve veela, mitte kaldad. Järve kallastel kehtivad üldised looduskaitseseaduse 6. peatüki „Rand ja kallas“ (§ 34-42) piirangud. Ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Pikre järve kalda piiranguvööndi laius on 100 m. Ranna ja kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit, välja arvatud maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis maaparandushoiutööde tegemisel.

Kalda piiranguvööndis on keelatud mitmed veekogu seisundit mõjutada võivad arendustegevused. Samuti on kalda piiranguvööndis keelatud mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud erandjuhtudel nagu kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandus- ja põllumajandustöödeks.

Pikre järve kalda ehituskeeluvööndi laius on 50 m, kuid metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini (100 m). Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud, kuid siiski on nähtud ette ka mitmed erandid.

Veeseaduse § 29 alusel on Pikre järve kaldaalal 10 m laiune veekaitsevöönd, kus on keelatud maavarade ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu teostamine; puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta; majandustegevus, välja arvatud veest väljauhutud taimestiku eemaldamine, heina niitmine ja roo lõikamine; väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine.

Veeseaduse § 10 lg 2 p 2 järgi on Pikre järve kallasraja laius 4 m, mida mööda peab sama veekogu ääres vabalt ja takistamatult liikuda. Pikre järv kuulub avalikult kasutatavate veekogude nimekirja.

Veeseaduse § 8 on loetletud tegevused, milleks peab olema vee-erikasutusluba. Muuhulgas on vee-erikasutusluba nõutav, kui võetakse vett pinnaveekogust, sealhulgas ka jää võtmisel enam kui 30 m³/ööpäevas; juhitakse heitvett või saasteaineid suublasse, sealhulgas põhjavette; toimub veekogu, mille veepeegli pindala on üks hektar või suurem, rajamine, likvideerimine, süvendamine või sellise veekogu põhja pinnase paigaldamine; uputatakse tahkeid aineid veekogusse; vee kasutamisel muudetakse vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi; veekogu korrashoiuks kasutatakse kemikaale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju juhtimissüsteemi seaduse kohaselt on kohustuslik keskkonnamõju hindamine, kui: 1) taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju; 2) kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Seaduses on pööratud suurt tähelepanu just Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutava tegevuse korral keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele.

Pikre järvel kehtivad kalapüügil (sh vähipüügil) üldised kalapüügiseadusest ja kalapüügieeskirjast tulenevad nõuded. Eraomandisse jääval järveosal on kalapüügiseaduse § 10 lg 2 p 3 ja § 11 lg 2 p 2 järgi kalapüük päikeseloojangust päikesetõusuni (nn öisel ajal) lubatud vaid kinnisasja omaniku loal.

Kalapüügiseaduse § 22 lähtuvalt on kehtestatud „Kalade veekogudesse asustamise kord“, mille järgi tohib järvedesse kalu ja vähke asustada vaid Keskkonnaameti poolt antava asustamisloa alusel.

Mittelaevatavatel veekogudel, sh Pikre järvel, kehtivad veeseaduse § 18 lg 8 alusel kehtestatud „Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded“. Oluliseks piiranguks on sisepõlemismootoriga varustatud veesõidukite kasutamise keeld, va järelevalvel, päästetöödel ja riigi poolt tellitud uuringute täitmisel (kehtib alla 100 ha suuruse pindalaga järvedel).

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Pikre järve on kirjeldatud ning uurimisandmeid avaldatud teoses „Eesti NSV järved ja nende kaitse“ (Mäemets, 1977).

Kaitsekorralduskava koostamise eeltööna teostas Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut Põlva-, Valga- ja Võrumaa järvede, sh Pikre järve, kompleksuuringu ja andis

kaitsekorralduslikud soovitused (Ott, 2013). Selles töös on keskendutud enam neile ökoloogilistele elementidele, mida kasutatakse Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete kohases järve seisundi hinnangus – abiootilised vee omadused, fütoplankton, suurtaimed ja suurselgrootud. Esitatud on ettepanekud järvede kaitsekorralduseks. Pikre järve osa aruandest on esitatud lisa 4.

Pikre järve kalastiku kohta värskeimat infot ei ole. Mäemetsa (1977) kogutud andmetel elavad järves särp, latikas, ahven, haug, linask, luts, angerjas, koger ja roosärp.

Jõevähi katsepüügid 1993. ja 2007. a liigi esinemist ei näidanud. Veekogu hinnati aga vähile sobivaks ning esitati soovitused asustamiseks (Hurt, 2007). 2008. a asustati Pikre järve 1500 vähki. 2013. a tehtud katsepüügiga saadi 4 jõevähki, mis on tõenäoliselt asustamise tulemus (M. Hurt, avaldamata andmed).

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Keskkonnaregistri andmetel Pikre järvel riikliku keskkonnaseire jaam puudub.

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Kaitsekorraldusperioodi lõpus on tarvis hoiualal teostada elupaigatüübi inventuur. Vajalik on kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire, mida teostatakse hoiuala valitsemise raames. Võimalusel teostatakse Pikre järve ökoloogilise seisundi seiret lähtuvalt EL Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetest. Muud võimalikud Pikre järvel tehtavad uuringud ja seired on soovituslikud, eeskätt need, mis käsitlevad kaitsealuseid ja/või Natura liike. Jõevähi uuringute kavandamisel tuleb (looduskaitsest lähtuvalt) eelistada Natura 2000 võrgustiku alasid.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. KOOSLUSED – ELUPAIGATÜÜP LOODUSLIKULT ROHKETOITELISED JÄRVED (3150)

Eestis hõlmab see elupaigatüüp keskmiselt kalgiveelisi rohketoitelisi järvi moreenmaastike nõgudes. Taimhõljum on neis järvedes liigirikas, kuid mõõduka biomassiga. Veesiseses taimestikust valitsevad elodeiidid – põhja kinnituvad taimed, mille õisik ulatub veepinnale. Need on meie parimad kalajärved (Paal, 2007).

Elupaigatüübi tunnustaimedest (Paal, 2007) esinesid Pikre järves 2012. a kaelus-, läik ja ujuv penikeel (*Potamogeton perfoliatus*, *P. lucens*, *P. natans*), valge vesiroos (*Nymphaea alba*), harilik pilliroog (*Phragmites australis*), konnaosi (*Equisetum fluviatile*) ja järvkaisel (*Schoenoplectus lacustris*) (Ott, 2013). Elupaigatüübi tunnusliikide hulka kuuluvatest selgrootutest loomadest (Paal, 2007) leiti 2012. a harilikku mudapäevikut (*Caenis horaria*) (Ott, 2013). Kaladest on elupaigatüübi tunnusliikideks (Paal, 2007) mitmed tavalised Eesti järvede kalad, kellest Pikre järves esinevad tõenäoliselt latikas (*Abramis brama*), särg (*Rutilus rutilus*), ahven (*Perca fluviatilis*), roosärg (*Scardinius erythrophthalmus*), haug (*Esox lucius*) ja koger (*Carassius carassius*). Valge vesiroos on ühtlasi ka looduskaitseaduse alusel kaitstav III kaitsekategooria liik.

Veepoliitika raamdirektiivi järgi keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka kuuluva Pikre järve ökoloogiline seisund hinnati 2012. a kesiseks. Järve puhverduisvõime indeksi, mis näitab veekogu vastupanuvõimet eutrofeerivatele mõjudele, väärtus oli alla keskmise (16,1). Puhverduisvõime indeksi väärtust kahandavad suhteliselt väike pindala ja väga nõrk veevahetus. Järve veetasel on kunagi alandatud ja valgalal on ka põllumaad. Väga järsk kaldanõlv tingib kitsa taimevööndi, mis infiltreerivate ainete toimel on lopsakas. Pikre järv on arvatavasti mõjutatud jääkreostusest ja seisund peaks tasapisi stabiliseeruma. Tervendamistööd pole vajalikud, kalda-ala korrastamine järve seisundit paremaks ei tee (Ott, 2013).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi on Pikre järve looduslal (Pikre järve hoiualal) elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150) esinduslik (B), heas looduskaitseliselises seisundis (B) ja kõrge üldise looduskaitsealine väärtusega (B). 2012. a uuringu tulemuste põhjal hinnati elupaik väga esinduslikuks (A) ja looduskaitsealine väärtus väga kõrgeks (A) (Ott, 2013).

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk:** Elupaigatüübi säilimine Pikre järve hoiualal 12,4 ha ulatuses esinduslikkusega A.
- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk:** Elupaigatüübi säilimine Pikre järve hoiualal 12,4 ha ulatuses esinduslikkusega A.

Mõjutegurid ja meetmed

- Toitainete koormus

Keskkonnaregistri andmetel Pikre järve valgala heitvee väljalaskmed puuduvad. Vahetult järve ääres paikneb vaid üks majapidamine (lõunaotsa kaldal Pikre suvila kinnistul) ning ümbruskonna asustus on väga hõre. Seega on olmereostuse koormus minimaalne.

Juulis tehtud välitöödel fikseeriti Pikre järvel ühe ujuvsauna olemasolu (lisa 5 foto nr 1). Ujuvsaunas (nagu ka supluskohtades) pesuvahendite kasutamine ei ole kooskõlas veeseaduse §21 ja §23. Ujuvsaunade ehitiseks kasutamisel tuleb lähtuda ehitusseaduse sätetest.

Veekogu seisundit võib ohustada ka hõljuvaine ja setete kandumine maaparandussüsteemidest, eelkõige nende rajamisel, rekonstrueerimisel ja hooldamisel. Ida-Eesti vesikonna Võrtsjärve alamvesikonna maaparandushoiukava (2012) järgi on hajureostuse ja erosiooni ohjamiseks vajalikud maaparandussüsteemi keskkonnarajatised, mille ehitamise võimalused nähakse ette konkreetsete uurimis- ja projekteerimistöde käigus.

Potentsiaalseks ohuteguriks on prognoosimatu äkkreostus või muul viisil keskkonnaohtlike ainete veekogusse või valgale sattumine.

Toitainete koormus veekogus soodustab eutrofeerumist. Seejuures on tihti tegemist loodusliku protsessiga või seda soodustava laialdasema inimõjuga (näiteks välisõhu saastatusest tingitud toitainete lisandumine). Veekogu ökosüsteemis on eutrofeerumise kontekstis väga tähtis positiivne roll vähkidel (Eestis jõevähkidel), kes vähendavad ja mineraliseeruvad olulisel hulgal orgaaniliste materjali ning samal ajal eritavad vaid tühises koguses fosforit. Lisaks võivad vähid oluliselt takistada veetaimestiku vohamist. Jõevähi kadumisega veekogust kaasnevad suured muutused veeökosüsteemide iseregulatsioonis, mille tulemusena langeb veekogule omane liigirikkus ja bioproduktiooni kvaliteet (Hessen et al, 1993; Laanetu ja Hurt, 2007). Eeltoodust lähtuvalt on Natura 2000 võrgustiku veekogus jõevähi populatsiooni säilitamine ja ka taastamine tähtsal kohal. Jõevähi kaitse, varude taastamine ja kasutamine on käsitletud vastavas tegevuskavas (Laanetu ja Hurt, 2007) ning selle alusel koostatud maakondlikus tegevuskavas (Hurt, 2007). Riigi tellimisel koostatud jõevähi tegevuskavad ei ole kinnitatud ja on praeguseks aegunud, kuid nendest lähtuvalt on toimunud ja eeldatavalt jätkuvad jõevähi uuringuid, asustamine jm tegevused. Jõevähi asustamisel on aluseks ka Kalakavatusliku taastootmise programm (2006).

Meetmed: nõuetele vastav keskkonnakasutus (hoiuala valitsemine); järelevalve (teostab Keskkonnainspeksioon); elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

Veekogu hea seisundi säilitamiseks tuleb eelistada keskkonnasäästlikke (fosfaadivabad, looduslikust toorainest) koduhooldusvahendeid. Põllumajandusest tulevat reostuskoormust on võimalik oluliselt vähendada mahetootmisega ning loomapidamises keskkonnasõbralikke pesuvahendeid kasutades.

- Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel

Supluskohtade rajamiseks, hooldamiseks võib korrastustöid teha piiratud alal (Ott, 2013). Veekogu seisundit ei ohusta vaiadega järvepõhja kinnituva või pontoonidele toetuva väiksema purde (paadisilla) rajamine.

Kaldavööndi puittaimestiku eemaldamisel tuleb lähtuda Järvede tervendamise käsiraamatu (Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus, 2011) 11. osas toodust. Muuhulgas on öeldud, et kaldapuistute piiramine ja nende koosluste kujundamine tuleb eelkõige kõne alla varem avatud maastike keskel asuvate ja praeguseks võsastunud järvede kaldaalade piirkonnas. Sellest lähtuvalt võib kaldaala korrastamise ja vaate avamise eesmärgil lubada veekaitsevööndis mittemetsamaal raiuda põõsaid ja nooremaid puid. Põlispuud tuleb jätta kasvama. Metsaga kaetud kaldaalalt vette langenud puude eemaldamine on lubatud, kuid tegevus ei tohi kahjustada järve kaldaid. Erandina võib veekaitsevööndis lubada reaalses vettelangemise ohus oleva (kopra näritud, osaliselt murdunud vms) puu raiet.

Meetmed: kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine, järelevalve (teostab Keskkonnainspektsioon), elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

- Õiguserikkumised

Õiguserikkumised, nagu veekogu seisundit mõjutav keelatud või loata tegevus, ebaseaduslik kalapüük (elektriga püük) jms, on potentsiaalseks ohuteguriks.

Meetmed: järelevalve (teostab Keskkonnainspektsioon).

3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS

Ainult veekogusid hõlmavate hoiualade külastamise all saab käsitleda veekogu avalikku kasutamist – peamiselt suplemist, kalapüüki, veel ja jääl liikumist ning veekogu kaldal (kallasrajal) liikumist. Pikre järv on ümbritsetud eramaadega. Autoga pääseb järve lähedale lõunaotsast mööda pinnaseteed – keelava sisuga silte seal juuli 2013 seisuga ei olnud. Samas on olnud ka supluskoht, mis on kinni kasvamas. Pikre järve kallastel külastust soodustavad rajatised puuduvad ning külastuskoormus on ilmselt madal.

Järve virgestuskoormuse taluvuseks on hinnatud kuni 40000 külastust aastas (Ott, 2013). Sellelähedast külastuskoormust kaitsekorraldusperioodil ega ka edaspidi ette näha ei ole.

Pikre järve hoiuala väärtuste tutvustamist ja külastuskorraldust kaitsekorralduskavaga ei planeerita. Hoiuala külastamisel tuleb lähtuda kehtivast seadusandlusest, sh maaomanike õigustest.

Hoiuala olemasolust teavitamiseks on paigaldatud kolm tähist (joonis 2). Need on keskmised tähised vastavalt keskkonnaministri määrusele 03.06.2004 nr 65. Tähised on metallpostidel ja nende seisukord on hea. Juuli 2013 seisuga varjas idakaldal paiknevaid tähiseid noor puittaimestik niivõrd, et raske oli tähiseid üles leida (lisa 5, foto 2). Idakalda tähistel puudub reaalne funktsioon ka siis, kui nende ümbert regulaarselt puittaimestikku eemaldada – sinna minekuks (et võiks tähist märgata) inimestel põhjus puudub. Järve lõunakaldal, kus on järvele ligipääsu koht, paiknev tähis on järve külastajatele nähtav. Kaitsekorralduskava välitööde käigus murti mõned tähist varjavad puuoksad ja tallati rohttaimi (lisa 5, fotod 3 ja 4). Tähist varjavat taimestikku tuleb regulaarselt eemaldada ning vajadusel kindlustada posti pinnasesse kinnitumist.

Visioon ja eesmärk

Visioon: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Eesmärk: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Meetmed: lõunakalda tähise kontroll ja hooldus; idakalda tähiste likvideerimine.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE SEIRE

Kaitseväärtustele seatud eesmärkideni jõudmiseks on vajalik kaitsereežiimi toimimise kontroll, sealhulgas inimõjast tingitud häiringute registreerimine. Selleks teostatakse tulemuslikkuse seiret, mis põhineb järve (hoiuala) ja selle kallaste visuaalsel vaatlusel. Tulemuslikkuse seire toimub Keskkonnaameti tööülesannete täitmise raames, milleks eraldi finantseerimist ette ei nähta. Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi.

4.1.2. PIKRE JÄRVE HOIUALA JÄRVE-ELUPAIGATÜÜBI INVENTUUR

Hoiuala looduskaitse seisundi ja kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks on vajalik kaitsekorraldusperioodi lõpus teostada järve-elupaigatüübi inventuur. Inventuuri aluseks on juhendmaterjal Loodusdirektiivi järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhised (Mäemets, 2010). Tegevus kuulub III prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.1.3. LÕUNAKALDAL PAIKNEVA TÄHISE HOOLDAMINE

Tegevus on vajalik hoiuala paiknemisest teavitamiseks ning seeläbi kõigile väärtustele seatud eesmärkide täitmiseks. Pikre järve hoiuala tähistamiseks jääb üks tähis, mis paikneb lõunakaldal (joonis 2). Tähist varjava taimestiku (sh puittaimestiku) eemaldamine või tallamine, posti pinnasesse kinnitumise kindlustamine jm toimuvad jooksvalt vastavalt vajadusele. Tähise prognoosimatul kadumisel või kahjustamisel (vargus, vandaalitsemine) tuleb tähis taaspaigaldada. Tähise põhjalik ülevaatus ja vajalikud hooldustööd teostatakse kaitsekorraldusperioodi viimasel aastal. Tähise hooldustöödel tuleb arvestada maavaldaja õigustega. Tegevus kuulub II prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Riigimetsa Majandamise Keskus.

4.1.4. IDAKALDAL PAIKNEVATE TÄHISTE LIKVIDEERIMINE

Tegevuse tulemusena likvideeritakse kaks Pikre järve idakaldal paiknevat tähist (joonis 2), millel seal otstarve puudub. Tähise postid ja tahvlid on heas korras ja neid saab kasutada mujal looduskaitseobjektidel. Tähiste likvideerimistöödel tuleb arvestada maavaldaja õigustega. Tegevus kuulub III prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Riigimetsa Majandamise Keskus.

4.1.5. KAITSEKORRALDUSKAVA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava on koostatud 10-aastaseks (2016-2025) perioodiks, mis jaguneb kaheks osaks. Esimese osa lõppedes (2020) tehakse vahehindamine, millega antakse hoiuala seisundi ülevaade ning täpsustatakse vajalikud tegevused järgnevas viieks aastaks. Järgmiseks kaitsekorraldusperioodiks (2026 – 2035) uuendatakse kava 2025. a. Uuendamise aluseks on kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine. Uueks kaitsekorraldusperioodiks on soovitatav Pikre järve hoiuala kaitsekorralduskava ühendada Roksi järve hoiuala kaitsekorralduskavaga. Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.1.6. NATURA 2000 STANDARDANDMEBAASI ANDMETE MUUTMINE

Vastavalt viimase elupaiga inventuuri tulemustele (Ott, 2013) tuleb Natura 2000 standardandmebaasis muuta Pikre järve loodusala elupaigatüübi 3150 esinduslikkuse ja looduskaitse väärtuse andmed (lisa 3). Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 1 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 1. Eelarve

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
Sadades eurodes															
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire	Tulemusseire	KeA	I					X					X	
4.1.2	Pikre järve hoiuala järve-elupaigatüübi inventuur	Inventuur	KeA	III										7	7
Tähistamine															
4.1.3	Lõunakaldal paikneva tähise hooldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II										X	
4.1.4	Idakaldal paiknevate tähiste likvideerimine	Tähiste likvideerimine	RMK	III		X									
Kavad, eeskirjad															
4.1.5	Kaitsekorralduskava uuendamine	Tegevuskava	KeA	I					X					5	5
KOKKU					0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	12

KeA – Keskkonnaamet; RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus.

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on tulemuslikkuse seire, järve elupaigatüübi inventuur ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud info.

Kaitsekorraldusperioodi edukuse aluseks on kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimine.

Tabel 2. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium (lävend)	Tulemus	Selgitus
2.1	Elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Pindala, esinduslikkus ja looduskaitseline väärtus	Pindala – 12,4 ha, esinduslikkus – A, looduskaitseline väärtus – A	Pindala – 12,4 ha, esinduslikkus – A, looduskaitseline väärtus – A	

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS) – andmed saadud Keskkonnaameti vahendusel (23.10.2013).

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse korraldus 05.08.2004 nr 615. <https://www.riigiteataja.ee/akt/328122010002> (külastatud 15.07.2013).

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest. <http://www.natura2000.envir.ee/files/doc/loodusdirektiiv.pdf> (külastatud 15.07.2013).

Hessen, D. O., Kristiansen, G., Skurdal, J. 1993. Nutrient release from crayfish, and his potential impact on primary production in lakes. *Freshwater Crayfish* 9: 311-317.

Hoialade kaitse alla võtmine Valga maakonnas. Vabariigi Valitsuse määrus 15.12.2005 nr 311. <https://www.riigiteataja.ee/akt/970876> (külastatud 15.07.2013).

Hurt, M. 2007. Tegevuskava jõevähi (*Astacus astacus* L.) kaitseks, varude taastamiseks ja kasutamiseks Valgamaal. Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut (käsikiri Keskkonnaametis).

Hurt, M. 2007. Valgamaa veekogude vähiasurkondade seisund 2007. aasta uurimistulemuste põhjal. Keskkonnaministeeriumi Valgamaa keskkonnteenistuse poolt tellitud ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus poolt finantseeritud uurimistö. (käsikiri Keskkonnaametis).

Ida-Eesti vesikonna Võrtsjärve alamvesikonna maaparandushoiukava. Kinnitatud põllumajandusministri 07.02.2012 käskkirjaga nr 19. http://www.agri.ee/public/juurkataloog/MAAPARANDUS/Maaparandushoiukavad/VORTSJARVE_AV_MHK.pdf (külastatud 10.04.2013).

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Keskkonnaministeerium, 2010. <http://www.envir.ee/vmk> (külastatud 10.04.2013).

Järvede tervendamise käsiraamat. 2011. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus.

<http://pk.emu.ee/struktuur/limnoloogiakeskus/teadustoo/publikatsioonid/jarvede-tervendamine-kogumik/> (külastatud 17.06.2013).

Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised. Keskkonnaministri määrus 03.06.2004 nr 65. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13132978> (külastatud 15.07.2013).

Kalade veekogudesse asustamise kord. Vabariigi Valitsuse 12. märtsi 1996. a määrusega nr. 75. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13136839> (külastatud 15.11.2013).

Kalakavatusliku taastootmise programm. 2006. Kinnitatud keskkonnaministri 2. mai 2006 käskkirjaga nr 524.

<http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=402882/taastootmiseprogramm+2006+uuendus.pdf> (külastatud 15.11.2013).

Kalapüügieeskiri. Vabariigi Valitsuse määrus 09.05.2003 nr 144. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072011021> (külastatud 15.07.2013).

Kalapüügiseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122010034> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnaregister. <http://register.keskkonnainfo.ee> (külastatud 15.09.2013).

Laanetu, N., Hurt, M. 2007. Tegevuskava jõevähi (*Astacus astacus* L.) kaitseks, varude taastamiseks ja kasutamiseks Eestis Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut (käsikiri Keskkonnaametis).

Looduskaitseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/110062011005> (külastatud 15.07.2013).

Maa-ameti WMS teenused. <http://inspire.maaamet.ee/teenused> (külastatud 01.10.2013).

Mäemets, A. 1977. Eesti NSV järved ja nende kaitse. Valgus, Tallinn.

Mäemets, H. 2010. Loodusdirektiivi järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhised. http://www.keskkonnaamet.ee/hange/kkk-hankematerjalid/J%C3%A4rvede%20inv_materjalid/ (külastatud 01.10.2013).

Natura 2000 standardandmebaas. <http://natura2000.eea.europa.eu/#> (külastatud 12.09.2013).

Ott, I. (vastutav täitja) 2013. Kahekümne kuue Põlva-, Valga- ja Võrumaa järve kompleksuuringu teostamine ja kaitsekorralduslike soovituste andmine (Kaitsekorralduskava koostamise eeltöö, käsikiri Keskkonnaametis).

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Auratrükk, Tallinn.

Veeseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011019> (külastatud 15.07.2013).

Veepoliitika Raamdirektiiv. <http://www.envir.ee/1226> (külastatud 10.08.2013).

Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105062012007> (külastatud 15.07.2013).

LISAD

LISA 1. VÄLJAVÕTE LOODUSKAITSESEADUSEST

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba;
- 9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

10) jahiulukeid lisasööta.

[RT I, 18.04.2013, 1- jõust. 01.05.2013]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

5. peatükk HOIUALAD

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- 1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- 2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(4¹) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

[RT I 2009, 53, 359 - jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras

§ 33. Hoiuala teatis

(1) Hoiuala piires asuva kinnisasja valdaja peab esitama hoiuala valitsejale teatise järgmiste tegevuste kavandamise korral:

- 1) tee rajamine;
- 2) loodusliku kivimi või pinnase teisaldamine;
- 3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

- 4) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 5) loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ning poldri kultiveerimine ja väetamine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

- 6) puisniiduilmelisel alal asuvate puude raiumine;
- 7) maaparandussüsteemi rajamine ja rekonstrueerimine.

(2) Teatis peab sisaldama kavandatud tööde kirjeldust, mahtu ja aega ning nende tegemiskoha skeemi.

(3) Teatis tuleb esitada hoiuala valitsejale vähemalt üks kuu enne tööde alustamist:

- 1) kohaletoomisega,
- 2) tähtkirjaga posti teel või
- 3) digitaalallkirjaga varustatud e-kirjaga.

(4) Teatis loetakse esitatuks postitempli või ajatempli järgi postitamise päeval või päeval, kui hoiuala valitseja on selle registreerinud.

(5) Ühe kuu jooksul teatise esitamisest arvates hindab hoiuala valitseja kavandatud tegevuse vastavust käesoleva seaduse §-s 32 sätestatud nõuetele. Hoiuala valitseja:

- 1) kinnitab teatise ja tagastab selle esitajale, kui kavandatud tööd on lubatud,
- 2) teatab teatise esitajale tingimused, mida järgides võib kavandatud töid teha või
- 3) keelab tööd, mis ohustavad hoiuala kaitstavate liikide või elupaikade soodsa seisundi säilimist, mille tagamiseks hoiuala on moodustatud.

(6) Hoiuala teatise vormi ning teatise kinnitamise, läbivaatamise ja tagastamise korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.

(7) Hoiualal ei kehti käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teatise esitamise kohustus tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamu- ja õuema kõlvikutel tehtavate tööde kohta.

LISA 2. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Elupaigatüübi säilimine Pikre järve hoiualal 12,4 ha ulatuses esinduslikkusega A	Toitainete koormus	Nõuetele vastav keskkonnakasutus; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	Elupaigatüübi säilimine Pikre järve hoiualal 12,4 ha ulatuses esinduslikkusega A
		Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel	Kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	
		Õiguserikkumised	Järelevalve	

LISA 3. ETTEPANEK NATURA 2000 STANDARDANDMEBAASIS ELUPAIGAANDMESTIKU MUUTMISEKS

Loodusala kood	Loodusala nimi	Natura 2000 loodusalade standardandmebaasi andmestik					Uus andmestik					Põhjendused
		I lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			I lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			
		Kood	Katvus [ha]	A B C D	A B C		Katvus [ha]	Andmete kvaliteet	A B C D	A B C		
			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang		
EE0080417	Pikre järve	3150	12,35	B	B	B						
EE0080417	Pikre järve	3150					12,4	hea	A	B	A	Aluseks seisundi hinnang (Ott, 2013)

LISA 4. VÄLJAVÕTE KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE EELTÖÖST (Ott, 2013)

2. TULEMUSED

2.19. Pikre

2.19.1. Hüdrokeemia ja –füüsika

Vesi oli tumekollane (Lisa 5) ja vähe läbipaistev, 1,75 m. Kollase aine sisaldus oli 10-13 mg/l. COD_{Mn} oli keskmine (13-14 mg O/l) kuid COD_{Cr} oli keskmisest suurem (29-39 mg O/l).

Vesi oli kihistunud. Epilimnion oli hapnikuga üleküllastunud (O₂ 123 %). Metalimnionis (3 m) oli O₂ 49 % ja hüpolimnionis (10 m) vaid 0,6 mg/l ehk 4 %.

Vesi oli nõrgalt aluseline ülemistes veekihtides (pH 8,44-7,5). Nõrgalt happeline oli vesi põhjas (pH 6,13).

Üld-P oli 0,023-0,056 mg P/l. Fosfaatioone leiti kuni 0,024 mg P/l.

Üld-N oli 0,7-1,1 mg N/l. Esindatud olid kõik mineraalsed lämmastiku vormid põhja suunas suurenedes. Kõrgeim oli NH₄⁺ kontsentratsioon (0,018-0,04 mg N/l), järgnes NO₃⁻ (0,02-0,54 mg N/l) ja seejärel NO₂⁻ (0,005-0,01 mg N/l).

HCO₃⁻ oli 2,85-3,1 mg-ekv/l, elektrijuhtivus 209-264 µS/cm. Lahustunud aineid oli 188-231 mg/l. Cl-iiooni leiti 5,3-5,8 mg/l ja SO₄²⁻ 7-8 mg/l.

Pikre järv (VRD tüüp III) on sügav, keskmiselt kareda heleda veega. Veeseisund oli pH (7,36) järgi väga hea, üld-P (0,056 mg/l) ja üld-N (0,88 mg/l) järgi hea ja SD (1,8 m) järgi kesine.

2.19.2. Bakterplankton

Baktereid oli Pikre järves vähe (Tabel 2.19.2.1), nii heterotroofsete bakterite üldarv kui saprobakterite arvukus olid kogu veesambas madal tasemel. Biokeemiline hapnikutarve, mis näitab orgaanilise aine lagundamisele kulunud hapniku hulka, oli samuti madal ja iseloomulik vähetoitelistele järvedele.

Pikre järve bakterplanktonit on varem uuritud aastal 1974. BÜA ja saprobakterite arvukus olid sarnaselt käesolevale uuringule madalad.

Järve seisund oli bakterite ja biokeemilise hapnikutarbe järgi 2012 väga hea.

Tabel 2.19.2.1. Pikre järve heterotroofsete bakterite üldarv (BÜA), saprobakterite arvukus (SAPRO) ja biokeemiline hapnikutarve (BHT₇).

Järv	Kuupäev	Kiht	BÜA, 10 ⁶ rakku/ml	SAPRO rakku/ml	BHT ₇ mg O ₂ /l
Pikre	14.06.2012	pind	2,0	60	1,2
		hüppekiht	2,4	143	
		põhi	1,5	148	

2.19.3. Fütoplankton

Fütoplanktoni liikide arv loendusproovis oli nii pinnal, hüppekihis kui põhjas keskmine. Biomass oli pinnal ja hüppekihis keskmine, põhjas madal. Chla hulk oli pinnal ja hüppekihis keskmine, põhjas madal (Lisa 6). Arvutatud näitajatest oli fütoplanktoni koondindeks (FKI) kõigis

proovikihtides keskmisel, mesotroofsusel tasemel. Liikidest domineerisid pinnal ränivetikas *Stephanodiscus* sp. ja koldvetikas *Uroglena* sp.; hüppekihis *Stephanodiscus* sp.; põhjas sinivetikas *Limnothrix pseudovacuoata* ja vaguviburvetikas *Gymnodinium helveticum*.

Järve fütoplanktoni näitajaid on varasemalt uuritud vaid 1974. aasta juulis, mil biomass oli pinnal ja hüppekihis keskmine, põhjas madal. FKI oli keskmine ning omane oli räni-, sini- ja neelvetikate kooslus. Toonased näitajad on üsna sarnased 2012. aasta omadele. Nende alusel mingisuguseid märkimisväärseid muutusi järve seisundis toimunud ei ole. Fütoplanktoni näitajate alusel kihistunud eutroofne järv

EL veepoliitika raamdirektiivi (2002) nõuetest lähtuvalt oli järve seisund fütoplanktoni keskmistatud (kihtide keskmine) näitajate osas järgmine: Chla- hea; fütoplanktoni kooslus (FPK)- hea; fütoplanktoni koondindeks (FKI)- hea; ühetaolisuse indeks (J)- kesine. Pikre järve üldseisund fütoplanktoni näitajate alusel oli hea.

2.19.4. Zooplankton

Pikre järve veeproovist määrati 18 zooplanktoni taksonit, s.h. 9 liiki koorikloomi.

Zooplanktoni arvukus oli järves kõrge, biomass keskmine (vastavalt $706 \cdot 10^3$ is./m³ ja 1,2 g/m³). Arvukuselt domineerisid keriloomad (65% kogu zooplanktoni arvukusest). Keriloomade hulgas esinesid arvukamalt liigid *Keratella cochlearis* ja *Polyarthra* sp (vastavalt 54% ja 25% rühma arvukusest).

Vesikirbuliste faunas (22,3% zooplanktoni arvukusest) määrati kuus liiki: *Diaphanosoma brachyurum*, *Daphnia cucullata*, *D. longispina*, *Bosmina longirostris*, *Ceriodaphnia pulchella* ja *Leptodora kindti*. Arvukaimalt esines keskkonnatingimuste suhtes vähenõudlikku väiksemõõtmelist liiki *Bosmina longirostris* (105 is/l; 67% rühma arvukusest).

Aerjalgsete fauna oli esindatud Eesti väikejärvedes sagedasti esinevate liikidega - *Mesocyclops leuckarti*, *M. oithonoides* ning *Eudiaptomus graciloides*. Aerjalgsete arvukuses oli suurim osa vähikvastsetel *nauplii* (40% rühma arvukusest).

Suurim osa zooplanktoni biomassis oli aerjalgsetel (67%). Aerjalgsete hulgas andis suurima biomassi liik *Eudiaptomus graciloides* (65% rühma biomassist).

Vesikirbuliste hulgas (26% zooplanktoni biomassist) esinesid suurema biomassiga liigid *Daphnia cucullata* ja *Bosmina longirostris* (vastavalt 0,2 g/m³ ja 0,1 g/m³).

Keriloomadest oli suurima biomassiga suuremõõtmeline liik *Asplanchna priodonta* (0,05 g/m³; 48% rühma biomassist).

Keriloomade hulgas monodomineerivat liiki ei esinenud, liigiline koosseis oli mitmekesine.

Ka koorikloomade fauna oli küllalt mitmekesine, kuigi suurem osa järve koorikloomade liikidest on laia ökovalentsiga ja Eesti järvedes sagedasti esinevad.

Zooplanktoni liikide ja koosluste olukord järves oli hea.

2.19.5. Suurtaimed

Keskmise karedusega sügav järv, mis vastab EL Loodusdirektiivi elupaigatüübile 3150 (looduslikult rohketoitelised järved). Järve taimestikku on varem uuritud 1974. aastal. Järves registreeriti 2012. aastal 34 liiki veetaimi – 23 kaldavee-, 4 ujulehtedega ja 7 veesisest taime (lisa 1).

Järskude kallastega järv, mille kaldajoont ääristas kitsa ribana sanglepamets, kaugemal paiknesid peamiselt põllumaad. Kaldaveetaimede võõnd oli äärmiselt kitsas (~ 5 m laiune) ning hõre. Järve otsad (kirde- ja edelasopistused) olid muudest järvekallastest rohkem soostunud. Kaldaveetaimestikus domineeris harilik pilliroog, ohtruselt järgnesid tarnad, kollane võhumõök,

harilik soosõnajalg, ussilill ja konnaosi. Ujulehtedega taimestik moodustas pideva vööndi, kusjuures kohati levisid ujulehtedega taimed kaldaveetaimede vööndis. Selles vööndis domineeris kollane vesikupp, ohtruselt järgnesid liht-jõgitakjas ja ujuv penikeel. Valget vesiroosi esines vaid 1 palli väärtuses. Veesiseste taimede vöönd oli äärmiselt lünklik, peamiselt esines veesiseseid taimi vaid järve otstes. Järv edelasopistuses leitud veesisestest taimedest ohtralt kaelus-penikeelt, vähemal määral kanada vesikatku, räni-kardheina ning vesisammalt, viimast küll valdavalt surnud varte näol. Seevastu esines järve kirdesopistuses ohtralt sõõr-särjesilma, vähemal määral kaelus- ja läik-penikeelt, räni-kardheina ja harilikku vesisammalt. Ka ujulehtedega taimestik levis järve otstes laiema vööndina. Ujulehtedega ja veesiseste taimede maksimaalseks levikusügavuseks registreeriti vaid 3 m. Niitjaid vetikaid järvest ei leitud. Võrreldes varasema aastaga on sagedamini esinevate kaldavee- ja ujulehtedega taimeliikide koosseis ja ohtrused sarnased käesolevale aastale, ehkki sel aastal ei leitud kaldaveetaimede seast varem 2 palli väärtuses esinenud harilikku kalmust ning ujulehtede koosseisu on lisandunud liht-jõgitakjas. Veesisese taimestiku koosseisus ning ohtrustes on toimunud suured muutused. Nimelt domineeris varasemal uurimisaastal veesiseses taimestikus hoopis kanada vesikatku koos sõõr-särjesilma ja kaelus-penikeelega. Praeguseks aastaks oli vesikatku ohtrus 4 palli väärtuses langenud ning veesiseses taimestikus esines peamiste liikidena võrdsel ohtrusel kaelus-penikeelt ja sõõr-särjesilma. Ei leitud tähk-vesikuuske ja vesisherneid, mis esinesid varasemal aastal 1-2 palli väärtuses. Veesiseste taimede koosseisu on ilmunud räni-kardhein, mis on halb näitaja. Hinnates järve seisundit VRD-1 põhineva hindamissüsteemi alusel oli järve seisund nii 1974 kui ka 2012. aastal hea (tabel 2.19.5.1.). Vastavalt EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemile oli Pikre järv 2012. aastal väga kõrge looduskaitse väärtusega (tabel 2.19.5.2.).

Tabel 2.19.5.1. Pikre järve seisundi hinnang suurtaimede alusel alusel.

Näitaja/aasta	1974	2012
Veesisese taimestiku maksimaalne levikusügavus (m) ?		3,0:III
Tähtsamad taksonid järjekorras	ohtruse Nu=Elo,pot(nat)=Pot=Ran:III	Nu,Pot=Ran=Pot(nat)=Spar:III
Kaelus-penikeele või läik-penikeele ohtrus	3:I	2:III
Mändvetiktaimede või sammalde liikide ohtrus	2:III	1:II
Kardheina või ujutaimede ohtrus	0:I	1:II
Suurte niitrohevetikate rohkus	0:I	0:I
Koondhinnang	II:hea	II:hea

Tabel 2.19.5.2. Pikre järve seisundi hinnang EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemi alusel.

Näitaja	2012
Esinduslikkus (A,B,C,D)	A
Struktuuri säilimine (I, II, III, IV)	II
Funktsioneerimine (I, II, III, IV)	II
Taastamise võimalused (I, II, III, IV)	-
Üldine looduskaitse väärtus (A,B,C,D)	A

2.19.6. Suurselgrootud

Järve hinnati kui keskmiselt karedaveelist. Proov võeti läänekaldalt, uurimiskohas oli pehme detriidne põhi. Domineeris harilik mudapäevik (Tabel 2.1.6.1.). Viiest indeksist üks oli väga heal, üks heal, kaks kesisel ning üks (taksonite üldarv) halval tasemel (liiga madal). Kokkuvõttes kesine seisund (Tabel 2.1.6.2). Varem pole järve suurselgrootuid seisundi hindamiseks uuritud.

Tabel 2.1.6.1. Suurselgrootute dominandid ja haruldased liigid (Pikre järve osa)

Nr.	Järv	Arvukaim takson	%	Haruldasi liike
19	Pikrejärv	<i>Caenis horaria</i>	27	

Tabel 2.1.6.2. Seisund suurselgrootute järgi (Pinnaveekogumite..., 2009 järgi). Põhi: 0 - taimed + muda, 1 - liiv, 2 - kruus või kivid. Väga hea seisund - sinine, hea seisund - roheline, kesine seisund - kollane, halb seisund - punane. N - arvukus (isendit/m²), T - üldine taksonirikkus, H' - Shannoni taksonierisus, ASPT - taksoni keskmine tundlikkus, EPT - *Ephemeroptera*, *Plecoptera* ja *Trichoptera* taksonite rikkus, A - happelisusindeks. Koondseisund - hinnang 5 või 4 indeksi alusel, REF - koondseisundi etalon. EQR - *Environmental Quality Ratio* (seisundi väärtus jagatud etaloniga). EQR (2011): väga hea ja hea seisundi piir korrigeeritud vastavalt Euroopa Kesk - Balti interkalibreerimisrühma soovitudele (Pikre järve osa)

Nr.	Järv	T	H'	ASPT	EPT	A	Koondseisund	EQR	EQR (2011)
19	Pikrejärv	19	2,06	4,76	6	5	13	0,52	0,52

3. JÄRVEDE FUNKTSIONEERIMISE ERIPÄRAD, SEISUNDI KOKKUVÕTE

Pikre.

Ökoloogiline seisund kesine (Tabel 3.1.), Pu väärtus alla keskmise (16,1; Tabel 3.2.). Suhteliselt väike pindala ja väga nõrk veevahetus kahandavad Pu väärtust. Erinevalt mitmest teisest järvest on Pikre kesine seisund hinnatud nii taimede kui ka suurselgrootute alusel. Järve veetasel on kunagi alandatud ja valgalal on ka põllumaad. Väga järsk kaldanõlv tingib kitsa taimevööndi, mis infiltreeruvate ainete toimel on lopsakas. Selle järve puhul on tegemist arvatavasti jääkreostusega ja seisund peaks tasapisi stabiliseeruma. Tervendamistööd pole vajalikud, kaldala korrastamine järve seisundit paremaks ei tee. Supluskohtade rajamiseks, hooldamiseks võib korrastustöid teha piiratud alal. Virgestuskoormuse taluvus on kuni 40000 külastust aastas.

Tabel 3.1. Uuritud järvede ökoloogilise seisundi koondhinnangud (Pikre järve osa).

Järv	VRD tüüp	Hinnang
Pikre	III	Kesine

Tabel 3.2. Puhvedusvõime indeks (Pu) uuritud järvedes (Pikre järve osa).

Järv	Pu
Pikre	16,1

LISA 1

Veetaimestiku koosseis ja liikide ohtrused (1-5) erinevatel uurimisaastatel (x - määramata ohtrus; aastaarv* - osaline vaatlus)

XIX. Pikre järv

Liik/uurimisaasta	1974	2012
Kaldaveetaimestiku levikusügavus (m)		1,5
Ujulehtedega taimestiku levikusügavus (m)		3,0
Veesisese taimestiku levikusügavus (m)		3,0
Sammalde levikusügavus (m)		3,0
Kaldaveetaimed		
<i>Acorus calamus</i> L. - harilik kalmus	2	
<i>Calamagrostis canescens</i> Weber (Roth.) - sookastik		x
<i>Carex acuta</i> L. - sale tarn		2
<i>C. pseudocyperus</i> L. - kraavtarn		x
<i>Carex</i> spp. - tarnad	2	2
<i>Comarum palustre</i> L. - soopihl	2	1
<i>Equisetum fluviatile</i> L. em Ehrh. - konnaosi	2	2
<i>Galium palustre</i> L. - soomadar		x
<i>Iris pseudacorus</i> L. - kollane võhumõök	3	2
<i>Juncus</i> sp. - luga		x
<i>Lycopus europaeus</i> L. - harilik parkhein		x
<i>Lysimachia thyrsoflora</i> L. - ussilill		2
<i>Lysimachia vulgaris</i> L. - harilik metsvits		x
<i>Lythrum salicaria</i> L. - harilik kukesaba		x
<i>Menyanthes trifoliata</i> L. - ubaleht	2	

<i>Peucedanum palustre</i> (L.) Moench - soo-piimputk		x
<i>Phragmites australis</i> (Cavan.) Trin ex Steud. - harilik pilliroog	3	3
<i>Ranunculus lingua</i> L. - suur tulikas		x
<i>Schoenoplectus lacustris</i> (L.) Palla - järvkaisel	2	1
<i>Scutellaria galericulata</i> L. - harilik tihashain		x
<i>Solanum dulcamara</i> L. - harilik maavits		x
<i>Stellaria palustris</i> Retz. - soo-tähthein		x
<i>Thelypteris palustris</i> Schott - harilik soosõnajalg	2	2
<i>T. latifolia</i> L. - laialehine hundinui	2	1
Ujulehtedega taimed		
<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith - kollane vesikupp	4	3
<i>Nymphaea alba</i> L. - valge vesiroos	2	1
<i>Nymphaea</i> sp. - vesiroos	1	
<i>Potamogeton natans</i> L. - ujuv penikeel	3	2
<i>Sparganium emersum</i> Rehmman - liht-jõgitakjas		2
Veesisesed taimed		
<i>Ceratophyllum demersum</i> L. - räni-kardhein		1
<i>Elodea canadensis</i> Michx. - kanada vesikatk	4	x
<i>Myriophyllum spicatum</i> L. - tähk-vesikuusk	2	
<i>Potamogeton friesii</i> Rupr. - ogaterav penikeel	2	x
<i>P. lucens</i> L. - läik-penikeel	2	1
<i>P. perfoliatus</i> L. - kaelus-penikeel	3	2
<i>Ranunculus circinatus</i> Sibth. - sõõr-särjesilm	3	2
<i>Utricularia minor</i> L. - väike vesihernes	1	
<i>Utricularia vulgaris</i> L. - harilik vesihernes	2	
Määramata sammal	2	1
<i>Scorpidium scorpioides</i> (Hedw.) Limpr. - harilik skorpionsammal	1	

LISA 2 (Pikre järve osa).

a) Veetaimede ökoloogilisi rühmi iseloomustavad näitajad uuritud järvedes (KVT – kaldaveetaimed, UT – ujutaimed, ULT – ujulehtedega taimed, VST – veesisesed taimed).

Järv/parameetrid	Taimeliikide arv					Maksimaalne levikusügavus (m)		
	KVT	UT	ULT	VST	ÜLDARV	KVT	ULT	VST
Tüüp III								
Pikre järv	21	-	4	7	32	1,5	3,0	3,0

b) Veetaimestiku dominantliigid, nende ohtrus ning taimestikul põhinev seisundi hinnang uuritud järvedes (VRD – järvede seisundi hinnang vastavalt Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetele, Natura – järvede seisundi hinnang vastavalt Natura elupaigatüüpidele).

Järv/parameetrid	Dominantliigid ja ohtrused			Seisund (VRD/Natura)
	Kaldaveetaimed	Uju- ja ujulehtedega taimed	Veesisesed taimed	
Tüüp III				
Pikre järv	<i>P. australis</i> (3)	<i>N. lutea</i> (3)	<i>P. perfoliatus</i> = <i>R. circinatus</i> (2)	Hea/väga kõrge

LISA 5. FOTOD

1. Vaade Pikre järvele lõunast, vasakul paistmas ujuvsaun (15.07.2013).

2. Puittaimestikuga varjatud hoiuala tähis Pikre järve idakaldal, 10 m kauguselt ei ole seda tähist üldse näha. Tähis kuulub likvideerimisele, sest seal inimesi tavaliselt nagunii ei käi (16.07.2013).

3. Hoiuala tähis Pikre järve lõunakaldal, tähis on osaliselt taimestikuga varjatud (15.07.2013)

4. Hoiuala tähis Pikre järve lõunakaldal. Minuti väldanud põdrakanepi tallamise ja lepaokste murdmise järel paistab tähise kiri ka kaugemale (15.07.2013).

LISA 6. AVALIKUSTAMISE MATERJALID

Valgamaa järvede hoiualade kaitsekorralduskavade avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek

Memo

Koosolek toimus Keskkonnaameti Otepää kontoris 27.11.2013 kl 13.00-15.00.

Koosolekul osalemise kutse saadeti e-postiga 13.11.2013 Keskkonnaametile, Ahja Vallavalitsusele, Vastse-Kuuste Vallavalitsusele, Kanepi Vallavalitsusele, Lasva Vallavalitsusele, Rápina Vallavalitsusele, Puka Vallavalitsusele, Võru Vallavalitsusele, Mooste Vallavalitsusele, Põlva Vallavalitsusele, Võru Linnavalitsusele, Urvaste Vallavalitsusele, Taheva Vallavalitsusele, Tõlliste vallavalitsusele, Hummuli Vallavalitsusele, Otepää Vallavalitsusele, Keskkonnainspeksiioonile, Põllumajandusametile ja RMK-le. Koosoleku toimumise teade oli avalikkusele kättesaadav Keskkonnaameti veebilehel (<http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid>) alates 12.11.2013. Koosoleku teade ilmus ajalehes „Valgamaalane“.

Koosolekust võtsid osa: Valter Luuse, Peeter Pettai, Leo Paal, Rein Vikard (kohaliku huviga kodanikud), Priit Voolaid (RMK), Risto Sepp (RMK), Ats Tarto (Keskkonnainspeksiioon), Tiina Troškin (Keskkonnaamet), Margo Hurt (OÜ Looduslik valik, kaitsekorralduskavade koostaja).

M. Hurt andis ülevaate hoiualade moodustamise alustest, hoiualade kaitsekorrast ning kaitsekorralduskavade koostamise vajadusest, eesmärgist ja põhimõtetest. M. Hurt tutvustas hoiualasid, nende kaitseväärtusi, ohutegureid ning vajalikke meetmeid. Jooksvalt esitati küsimusi ning tekkisid arutelud konkreetseid hoiualasid rohkem ja vähem puudutatavatel teemadel.

Risto Sepp teatas, et tal ei avanenud kaitsekorralduskavad Keskkonnaameti kodulehelt. T. Troškin ja M. Hurt kinnitasid, et nad kontrollisid vastavate pdf-failide avanemist peale avaldamist ning probleeme ei esinenud.

Tunti huvi, kas limnoloogiakeskuse tehtud järvede seisundi eeluuringuga tuli välja mõni oluline probleem või õiguserikkumine. M. Hurt selgitas, et uuringu tulemuseks olnud koondhinnangud olid järvede lõikes erinevad, sh osadel järvedel hinnang kesine, kuid konkreetset õiguserikkumist põhjusena ei ole nähtud. M. Hurt leidis välitöödel mõned kahtlased ettevõtmised järvede ääres nagu Lambahanna järve kaldaala kaevetööd ja Lubjaahu järve ääres värsked rajatised ning andis neist ka kohe Keskkonnaametile teada. Nende juhtumitega tegeleb praegu Keskkonnainspeksiioon. Keskkonnainspeksiiooni andmetel oli Lambahanna järve hoiuala tähis, mis pidi paiknema järve väljakaevatud ala piirkonnas, sealse hoone seina ääres.

Esitati küsimus, kas hoiuala järvede (näiteks Vidrike järv) kasutamine autode jäärajana on sobiv. M. Hurt selgitas, et autodega järve jääl sõitmisega kaasneb reostuse oht, eriti, kui järve jääl on

vesi, mis peseb auto põhja alt võimaliku õli järve. Reostuse järve sattumist tuleb vältida kõigis järvedes. Jääraja tegemiseks hoiuala järvedele otseseid piiranguid ei ole.

Esitati küsimus, mis vahe on hoiuala järvel ja mitte hoiuala järvel piirangute osas? Peamine erinevus on selles, et erilist tähelepanu pööratakse hoiuala kui Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutavatele tegevustele ning keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele. Hoiuala järved on rohkem kaitstud arendustegevuse eest. Looduskaitsealadest ja veeseadusest tulenevad üldised piirangud ehitamise jm kohta kehtivad kõigil järvedel.

Järve seisundit võivad mõjutada pinnasetööd kaldaaladel, millega kaasnevalt toimub toitainete vette uhtumine, järskude kallastega järvedel. Hoiuala järvedel on lubatav olemasolevate supluskohtade korrastamine. Purde ehitamine järve seisundit ei ohusta. Samas on järveäärsete alade hooldamisel vaid esteetiline efekt, järve seisundi paranemisele see kaasa ei aita.

Esitati küsimus kalade asustamise kohta. M. Hurt selgitas, et kalade ja vähkide asustamiseks on nõutav Keskkonnaameti luba. Vastav täiendus lisatakse ka kaitsekorralduskavadesse kaitsekorra peatükki.

Pikemalt arutleti jõevähi, kui ökosüsteemis tähtsa liigi, kaitse ja asutamise teemadel. M. Hurt selgitas muuhulgas, et vähi elupaigaks olevate järvede hoiualade kaitsekorralduskavasid täiendatakse vähi tähtsust ja jõevähi asustamise korraldust jm selgitava lõiguga. See lõik lisatakse mõjuteguri „toitainete koormus“ alla. Kaitsekorralduskavas vähi asustamist tegevusena ei ole, kuid kaitsekorralduskavale viidates on hea asustamiseks finantseerimist taotleda.

Lisaks olid mitmed autelud üldiselt järvede teemal ning tõstatati küsimusi Pühajärve, Neitsijärve ja teiste Otepää looduspargi veekogude kohta. Osalejatele anti teada, et neid probleeme käsitletakse 02.12.2013 toimival Otepää looduspargi kaitsekorralduskava koosolekul.

Memo koostas:

Margo Hurt